

Declaració sobre la gestió dels grans incendis forestals a Espanya

Espanya s'enfronta a un problema complex que s'agreuja dia a dia amb el canvi climàtic: els incendis són cada vegada més intensos i comporten conseqüències ecològiques i socials sense precedents. La problemàtica dels grans incendis forestals no pot abordar-se amb solucions simples, basades en creences i mites, ni des de discursos esbiaixats o incomplets. Com a societat, tenim la responsabilitat d'afrontar aquest repte.

La present declaració es fonamenta en les dades que ens aporta la ciència, l'experiència dels serveis d'extinció i les necessitats del territori i es basa en els resultats obtinguts en el *Fòrum de debat i propostes d'acció per a la gestió dels grans incendis forestals a Espanya* (Madrid, 29-30 març, 2023), impulsat per la Fundació Pau Costa, en el qual van participar experts/es de la comunitat d'incendis forestals de diferents sectors i regions.

Declarem que és necessari disposar de paisatges vius, diversos, resistents i resilents als grans incendis forestals, i per a això considerem el següent:

- 1.** És necessari que la societat sigui conscient que els serveis d'extinció no poden fer front ells sols als grans incendis forestals que, sovint, se situen fora de la capacitat d'extinció.

- 2.** Cal demandar que la societat sigui corresponsable i assumeixi el risc inevitable de conviure amb el foc, ja que la falta de gestió del paisatge porta a escenaris indefensables davant situacions de grans i simultanis incendis forestals .

- 3.** S'ha d'exigir que els serveis d'extinció i de prevenció puguin treballar en paisatges segurs, per a ells i la societat.

- 4.** És urgent gestionar anualment, com a mínim, l'1%¹ de la superfície forestal a escala nacional (260.000 ha) per a preparar el territori enfront del pas dels grans incendis forestals, prioritant zones estratègiques d'actuació.

- 5.** Per a establir l'acció anterior urgent, inajornable i imprescindible, és necessari destinar una quantitat aproximada de 1.000 M €/any² per a gestionar el paisatge forestal a escala nacional. Aquesta acció requereix un manteniment periòdic per a ser efectiva.

- 6.** S'ha de planificar i gestionar el territori tenint en compte la particularitat i riscos de cada situació, fomentant on sigui necessari l'heterogeneïtat del paisatge i promovent la conservació de la naturalesa, amb el suport d'eines com la silvicultura, l'ús del foc i l'herbivoria (domèstica i salvatge), entre altres.

- 7.** És prioritari planificar, executar i mantenir el 100% de les infraestructures de protecció de les zones d'interfície urbana-forestals d'Espanya amb l'objectiu de garantir la seguretat dels ciutadans/es. S'han d'assegurar els recursos i els mitjans per a que les administracions competents ho puguin gestionar.

- 8.** És urgent que l'administració i els residents afectats, desenvolupin i executin plans d'auto-protecció d'urbanitzacions i infraestructures enfront d'incendis forestals.

¹ Aquest percentatge s'ha d'adaptar a la realitat socio-ecològica de cada regió o paisatge. Estudi de referència: Finney Mark A., Seli Rob C., McHugh Charles W., Ager Alan A., Bahro Bernhard, Agee James K. (2007) *Simulation of long-term landscape-level fuel treatment effects on large wildfires*. International Journal of Wildland Fire 16, 712-727.

² Inversió aproximada a partir del cost estimat de gestió forestal de 3.130 €/ha, càlcul realitzat a partir dels preus publicats pel Grupo Tragsa

-
- 9.** És fonamental potenciar un món rural viu, amb un sector primari mediambientalment sostenible, fomentant el consum de productes locals i el reconeixement dels productes forestals (fusters i no fusters).
-
- 10.** Són necessàries mesures econòmiques, com la disminució de la pressió fiscal per a habitants i gestors del món rural, i l'assumpció del pagament per serveis ecosistèmics per part de la societat.
-
- 11.** La conservació de la biodiversitat és una prioritat, i s'ha de garantir que sigui compatible amb la gestió per a la prevenció d'incendis forestals.
-
- 12.** La preservació i gestió dels espais naturals protegits ha d'integrar, en zones d'alt risc, actuacions de prevenció de grans incendis forestals, adaptades als règims de foc, identificant zones estratègiques d'actuació a l'interior dels mateixos, i assegurant la conservació dels valors i serveis ambientals que es volen defensar.
-
- 13.** És necessari, mitjançant la recerca, l'educació i la comunicació, treballar per a aconseguir la convergència de les visions urbana i rural sobre els escenaris actuals de grans incendis forestals. Ha de posar-se l'accent en què el foc és un element natural i cultural que ha modelat el nostre paisatge, i en l'existència d'un risc inevitable a pesar que s'implementin mesures en el territori.
-
- 14.** És necessari disposar d'estadístiques anuals actualitzades a nivell nacional, amb dades d'impacte sobre extinció i prevenció d'incendis forestals. Aquestes dades han de cobrir a grans trets, el comportament de foc forestal, la tipologia d'operacions desplegades i el cost, així com el nombre i l'extensió de les accions de prevenció, tant planificades com executades.
-
- 15.** S'ha de legislar integrant la gestió dels incendis forestals en polítiques estatals, europees i sectorials (conservació, urbanístiques i agràries, principalment), que anticipin, garanteixin i financin la necessitat d'atendre prioritàriament la gestió preventiva del territori.

Juny 2023